

زنان شهر و ساختمان‌های ناایمن

16 خرداد 1401

خطري که زندگي آنان و خانواده‌شان را تهديد مي‌کند

شهر مکان زندگي و حیات اجتماعی شهروندان است در این میان ساختمان‌های شهري بخش بزرگ و حیاتي از شهرها هستند که عموماً محل سکونت موقت و دائم آنها است. ساختمان‌هایی که اگر به صورت دایمی در نظر بگیریم یعنی محل اسکان خانواده‌ها؛ که بستري است برای سکونت زنان که بیشترین زمان را در آن طی می‌کنند.

زنان؛ خانه را به امید ایمن و امن بودن برای خود و خانواده همواره مورد توجه قرار می‌دهند. خانه سرپناهی است که امید و آرزو و زندگي در آن جریان دارد و زنان این بستر را محیطی امن برای خود و خانواده می‌دانند. ساخت خانه‌ها و محل‌های سکونت موقت که معمولاً شامل محیط کار یا اوقات فراغت یا خرید فضاي دیگری است که ایمنی و امنیت آن ضرورتی انکارناپذیر در شهر است. کم‌توجهی به ایمنی سازه‌های سکونت شهری نگرانی است که امروزه به‌شدت از سوی شهروندان و مدیریت شهری بایستی مورد توجه قرار گیرد. براساس این نگرانی در ایران بعد از زلزله بم مقررات ملی ساختمان با شدت و توجه بیشتری ایجاد و تسري پیدا کرد و سازمان نظام مهندسی با این دستور کار در فضاي ساخت و ساز شهری با قوت بیشتری وارد شد، اما با تجربه ساخت و سازهای اخیر و کم‌توجهی به مقررات ملی ساختمان براساس آمارهایی که از سوی رییس سابق این سازمان ارایه شده ظاهراً امنیت و ایمنی ساختمان‌ها با هاله‌ای از ابهام روبه‌رو شده است. به گفته خرم رییس وقت این سازمان در دوره قبل، 120 برج در شمال شهر تهران روی گسل ساخته شده و براساس آمارهای سال 1399 بیش از 33 هزار ساختمان ناایمن در شهر تهران شناسایی شده که قریب به 129 تاي آن در حوزه پرخطر هستند!

با این نگاه تصویر امن و امنیت در ساختمان‌های شهری برای **زنان** که فرزندان یا همسران‌شان یا حتی خودشان برای اقامت موقت یا دایم به آنها مراجعه می‌کنند چگونه است؟!

زنان که دغدغه سلامت خانواده برای آنها از جدی‌ترین مسائل می‌باشد هر روز را با نگرانی طی می‌کنند و هر شب را با نگرانی از مکانی که در آن زندگي می‌کنند به‌سر می‌برند. براساس آمارهای سازمان آموزش و پرورش تهران در دوره‌ای که عضویت شورای شهر را برعهده داشتیم در سال 1399 بیش از 1000 مدرسه در بافت فرسوده بود که نگرانی جدی از ادامه فعالیت آنها به دلیل سازه نامناسب وجود داشت. با این آمارها به واقع زنان شهری هر روز را با دغدغه‌ای از جنس ایمنی و ناامنی طی می‌کنند و نگرانی آنها بستري برای بروز دغدغه‌های فراوان است. در این میان آتش‌سوزی‌های احتمالی که بر اثر کم‌توجهی به سازه‌ها و نظارت سازمان آتش‌نشانی در کمین آنها است نیز قابل تامل می‌باشد. در **حادثه سینا اطهر تهران** (1) تعدادی از همشهریان جان خود را از دست دادند که بخش بزرگی از آن زنان بودند. در حادثه متروپل اهواز تعداد زیادی از زنان، جان خود را از دست دادند! این مهم بیانگر آن است که ایمنی ساختمان‌ها به صورت مداوم و همیشگی باید مورد توجه مسوولان و مدیریت کشوری قرار بگیرد. بر این اساس در سال 1398 طرح ایمنی برخط یا سامانه ایمنی ساختمان به تصویب شورای پنج رسید و سازمان آتش‌نشانی مسوول بررسی و انتشار اسامي ساختمان‌های ناایمن در این سامانه بود!

اما این مهم از سوي مدیریت بعدي شهري مورد توجه قرار نگرفت و از همه نگران‌کننده‌تر حذف سازمان آتش‌نشانی از نظارت و تایید ایمني ساختمان‌های شهري بود! (2)

از این رو ضروري است مدیریت شهري و نظام مهندسي با توجه به تجارب حادثه متروپل و غم و رنج زناني که بازمانده این حادثه دردناك بودند یا قرباني ناایمني این سازه شهري بودند! با بازنگري و ایجاد شناسنامه ایمني برای ساختمان‌های شهري اعم از مسکوني و تجاري و اداري اقدام عاجل نمایند. پیش از این با تلاش‌های کمیسیون‌های عمران و شهرسازی شورای شهر تهران، صدور شناسنامه فني برای ساختمان‌ها از الزامات جدي بود اما با مقاومت از سوي سازندگان و برخي بخش‌های شهرداری به سرانجام نرسید. حتی نمونه عيني آن نیز رونمایی شد! این مهم دو اثر جدي بر ایمني ساختمان‌های شهري دارد؛ نخست آنکه در صورت بروز حادثه امکان دسترسي به بخش‌های مختلف به وجود می‌آید و دوم آنکه با عنایت به اصول و قواعد مصوب ساخت آنها مورد بررسی قرار می‌گیرد. با این وجود بروز حادثه متروپل شاید زنگ خطري برای توجه به این مهم باشد که ایمني اصلي اساسي برای حیات در شهر است. زنان شهري با اطمینان به نهادهای ناظر و تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیر در زیر سرپناهی زندگی می‌کنند که باید پاسخ آن را به روشني در یابند. این مهم در صورتي محقق می‌گردد که تمرکز بر رعایت قوانین ساخت و ساز در کشور و پیوستگی بیشتر سازمان نظام مهندسي و مدیریت شهري از يك سو و نظارت نهادهای صنفی و سازمان استاندارد بر مصالح مورد استفاده و اصول ساخت صورت پذیرد. زنان که شهروندان شهرها هستند نیازمند امنیت خاطر از سرپناهی هستند که در آن زندگی، کار و... می‌کنند. بی‌توجهی به این خواست يعني نادیده گرفتن حقوق شهروندی آنان و دیگر شهروندان و بی‌توجهی به حداقل‌های مسوولیت‌پذیری شهري!

1- <https://www.farsnews.ir/news>

2- <https://www.yjc.news/fa/news>

****زهرآ نژاد بهرام**